

Dostavba Dukovan

Přístavba Dukovan je největší veřejnou zakázkou v historii Česka, a zároveň jde o kauzu, která ovlivní budoucnost Česka na desítky let, jak z hlediska bezpečnostního či geopolitického, tak ekonomického a environmentálního.

V kauze jednu z hlavních rolí hraje prezident **Miloš Zeman**, který dlouhodobě prosazuje ruské zájmy a veřejně **se staví proti vyřazení Ruska a Číny z tendru. Před jejich účastí, už jenom ve výběrovém řízení, však varují bezpečnostní experti a české tajné služby.** Tendr zajišťuje polostátní energetický gigant ČEZ, v jehož čele stojí Zemanův přítel **Daniel Beneš**. Stát v jednáních zastupuje vláda reprezentovaná především premiérem **Andrejem Babišem** a ministrem průmyslu a obchodu **Karlem Havlíčkem**.

Lex Dukovany

Model financování stavby předpokládá předchozí schválení speciálního zákona *o opatřeních k přechodu ČR k nízkouhlíkové energetice*, pro který se vžil termín **Lex Dukovany** (zákon o Dukovanech). Bez tohoto zákona Evropská komise neuzná finanční účast státu na budování elektrárny a bude jí interpretovat jako významné porušení tržního prostředí. .

Zákon byl vládou navržen v roce 2020 a vládní koalice s podporou komunistické strany se jej snažila schválit v parlamentu ve zrychleném řízení zcela bez ohledu na jeho vážné nedostatky. Zasluhou opozičních demokratických stran, jejich trvání na vysvětlení sporných otázek, upozornění na nedostatky procesu i jejich obstrukčního jednání ještě nebyl schválen. Klíčovými požadavky demokratických stran je výslovný zákaz přípuštění nedemokratických zemí (tj. Ruska a Číny) do tendru a také stanovení (tzv. *zastropování*) maximální výkupní ceny elektřiny. Kromě firem z Ruska a Číny jsou potenciální stavitelé z Francie, Spojených států či Jižní Koreji.

Hlavní problémy (více [zde](#) a [zde](#))

- Zaprvé **bezpečnostní riziko**: podle tajných služeb a expertů je účast Ruska a Číny bezpečnostním rizikem pro republiku, jejich vyřazení však vehementně brání prezident a další lobbisté ruských a čínských mocenských zájmů.
- Zadruhé **ekonomická smysluplnost**: už odhad nákladů je astronomických 160 miliard, ale z praxe i nezávislých ekonomických dat víme, že stavby jaderných elektráren se výrazně prodražují a samotná výstavba se může protáhnout o mnoho let. To se samozřejmě promítne i do ceny, kterou budeme za elektřinu v budoucnu platit.
- Zatřetí **netransparentnost**: smlouvu s ČEZem, která nastavuje finanční závazky státu v procesu výstavby a dalšího provozu elektrárny byla uzavřena v tichosti za zavřenými dveřmi. Vláda návrh zákona projednala ve zkráceném připomínkovém řízení a ve Sněmovně pak strany vládní koalice s podporou SPD a KSČM tlačili zákon co nejrychleji ve snaze zabránit adekvátní diskuzi.

Jak šel čas kolem Dukovan

Současné dukovanské bloky mají ukončit svůj provoz kolem roku 2035, před rokem 2014 se však diskutovalo i o výstavbě nových bloků v Temelíně. Firma ČEZ však tendru zrušila, důvodem byla podle ČEZu neutěšená situace na energetickém trhu, ale také neochota české vlády výstavbu v Temelíně finančně podpořit.

květen 2020 - 27. května ČEZ požádal o stavbu nových reaktorů. Jejich specifikace výkonu odpovídá reaktorům, které nabízí pouze ruská firma Rosatom. Ministr Havlíček nechal sepsat zákon a prosadil pro něj zkrácené připomínkové

řízení, na vyjádření k návrhu bylo 13 dní a možnost dostala pouze 4 ministerstva. Havlíček dále požadoval zákon schválit ve sněmovně již v prvním čtení namísto obvyklých tří čtení. Jde o velmi nestandardní postup při zakázce takového významu.

20. července 2020 - Vláda jednala o způsobu financování nového jaderného bloku v Dukovanech, schválila rámcovou smlouvu mezi ČEZem a státem, která se týká bezúročné půjčky v řádech stovek miliard korun na výstavbu nových reaktorů v Dukovanech. Veřejnosti byl však obsah smlouvy zatajen až do jejího podpisu dne 28. července 2020.

listopad 2020 - Ministr Havlíček navrhl, aby Poslanecká sněmovna přenechala výběr dodavatele a uzavření smlouvy kompletně na jeho ministerstvu a vládě, opozice se poprvé postavila proti zákonu, vláda tedy nemá nutnou shodu napříč politickým spektrem. 23. listopadu prohlásil premiér Babiš, že tendr není dle jeho názoru dobře připravený a rozhodnout by o něm měla až příští vláda po volbách. Prezidentův poradce Martin Nejedlý odletěl do Ruska a o svém programu odmítl cokoliv říci. Na konci listopadu poslanci ANO, ČSSD, KSČM a SPD odmítli všechny návrhy opozičních poslanců na přerušeni jednání nebo vrácení zákona k opětovnému projednání do výboru a společně schválili zkrácenou lhůtu na 3. čtení ze dvou týdnů na jeden .

prosinec 2020 - Díky Vaším emailům se podařilo zaplnit schránky poslanců takovým způsobem, že IT oddělení sněmovny zablokovalo poslanecké emailové schránky. 3. prosince proběhl laserový happening Zeman tlačí ruský tunel v Dukovanech. Akce však byla přerušena Policií ČR. Zástupcům spolku Milion Chvilek policisté odmítli vysvětlit, jaké paragrafy zákona porušují. K laserové projekci uvedli, že Milion Chvilek nemohou nechat promítat žádná hesla, protože nevědí, jaký je jejich text. Třetí čtení *Lex Dukovany* se z procedurálních důvodů do konce roku nekonalo, i když zákon byl na program jednání zařazen.

leden 2021 - Spolek Milion chvilek vyzval v dopisech předsedům a předsedkyni demokratických opozičních stran, aby dále trvali na vyloučení účasti Ruska a Číny v tendru, a to i v rámci konsorcia. Následně proběhla schůzka premiéra a opozičních stran, Andrej Babiš účastníkům sdělil, že vláda již nepočítá s Čínou, ale Rusko vyřadit neplánuje. Podobný dvojitý přístup ovšem nedává vzhledem k závěrům bezpečnostních složek státu smysl.

únor 2021 - Opozici podařilo dvakrát zablokovat schvalování zákona *Lex Dukovany*. Ministr Havlíček v Radiožurnálu prohlásil, že vedle bezpečnosti je stejně důležitá i cena výstavby, která bude při účasti dodavatelů z Ruska a Číny nižší. Pokračoval tvrzením, že finální podobu tendru může případně schválit samo ministerstvo průmyslu a obchodu, nikoliv celá vláda (protože se ukázalo, že pro jeho schválení nemá ve vládě dost silnou podporu). Ba co víc, tendr lze podle jeho slov vyhlásit i bez schválení zákona.

březen 2021 - V březnu ministr Havlíček oznámil, že bude rozeslán tzv. bezpečnostní dotazník, a to všem kandidátům kromě Číny, ale včetně Ruska. Na jeho vypracování by se měly logicky podílet bezpečnostní a tajné služby - což se nestalo. Místo toho tzv. bezpečnostní dotazník zpracovalo samo Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s ČEZem a nesouhlas bezpečnostních složek státu obešlo jednáním v Bezpečnostní radě státu, kde mají podporovatelé Rosatomu většinu. . Samotný tendr by pak měla až příští vláda. Proti podání dotazníku Rusku se ale postavila jak opozice, která následně požadovala odvolání ministra Havlíčka, tak Senát a další organizace. Následovalo odvolání vládního zmocněnce Jaroslava Míla, který proti oslování Rusku otevřeně vystupoval. Havlíček odvolání odůvodnil absencí vyšší bezpečnostní prověrky Míla, ten se ale ohradil, jeho prověrka mu po celé dva roky jeho působení stačila a tvrdil, že vyšší stupeň po něm nikdo nepožadoval. Na březnové schůzi bylo třetí čtení zákona *Lex Dukovany* opět pomocí obstrukcí demokratické opozice odloženo.

duben 2021 - Třetí čtení zákona *Lex Dukovany* bylo opět zařazeno na program jednání Poslanecké sněmovny. Přes zveřejnění informací o dalších netransparentních krocích ze strany ministerstev a nových informací o bezpečnostních hrozbách se demokratické opozici nepodařilo vyřadit projednávání zákona z pořadu jednání. Ve středu 14. dubna koalice čtyř spolků (Milion chvilek, Hnutí Duha, Calla, Ne tunelu Moskva-Dukovany) uspořádala na Malostranském náměstí happening Ne jadernému tunelu, ve kterém opět upozornila na všechny kritické aspekty jak připravovaného tendru, tak projednávaného zákona.